

Styrings- og incitamentsanalyse i forbindelse med de unges uddannelsesforløb

Ungeundersøgelse

Baggrundsnotat

Oktober 2016

AARHUS

KØBENHAVN

HAMBORG

LONDON

MALMØ

NUUK

OSLO

INDHOLDSFORTEGNELSE

1.	Indledning	3
2.	Hovedresultater	5
2.1	Betydningen af arbejde.....	6
2.2	Uddannelseshistorik.....	7
2.3	Motivation.....	8
2.4	Vejledning	9
2.5	Overblik over uddannelsessystemet.....	10
2.6	Ensomhed	11
2.7	Samfundsdeltagelse	12
2.8	Uddannelsesvalg	12
2.9	Økonomiske incitamenter.....	14
3.	Metodebeskrivelse.....	16
4.	Appendix	17

1. INDLEDNING

Udfordringerne vedrørende unges vej igennem ungdomsuddannelsessystemet og konsekvenserne for deres videre uddannelses- og beskæftigelsesmuligheder har været genstand for stor politisk interesse og er velbeskrevet i en række nylige rapporter samt medierne, herunder SFI (2015)¹, Epinion (2015)², AE (2016)³, DEA (2016)⁴, Rockwool Fonden (2016)⁵ samt Rådet for Ungdomsuddannelser (2015)⁶. Mange unge kommer sent i gang med en uddannelse, falder fra under vejs, forlænger deres uddannelsesforløb ved at skifte mellem uddannelser mv. Internationalt set deltager danske unge relativt meget i forberedende uddannelses tilbud, herunder den frivillige 10. klasse, som er et særsyn internationalt, og som forsinker de unge betydeligt igennem deres uddannelse. De samlede offentlige udgifter til uddannelserne (ekskl. overførsler) udgjorde i 2015 i alt 8,7 mia. kr.

Tilbuddene i overgangen mellem grundskole og ungdomsuddannelser eller beskæftigelse formår ikke i tilstrækkelig grad af løfte de unge videre. For at adressere udfordringerne på ungdomsuddannelsesområdet og det forberedende uddannelsesområde har regeringen i januar 2016 nedsat en ekspertgruppe, som skal give anbefalinger til målretning af de unges uddannelsesadfærd. I forlængelse heraf igangsættes en række analyser til at understøtte ekspertgruppen i udarbejdelsen af deres anbefalinger. Quartz & Epinion udarbejder én af disse analyser, som omhandler styrings- og incitamentsstrukturerne samt ansvarsfordelingen på området.

I dette baggrundsnotat redegøres der for resultaterne af en spørgeskemaundersøgelse blandt unge i alderen 15-24 år, som ikke har gennemført en ungdomsuddannelse, og som i løbet af det seneste år har været i et forberedende tilbud.⁷ Dette er en målgruppe, som er vanskelig at komme i kontakt med, derfor er de unge kontaktet på forskellig vis i flere bølger, herunder postalt og på telefon. Undersøgelsen omhandler følgende emner:

- Økonomi
- Uddannelseshistorik
- Motivation
- Vejledning
- Overblik over uddannelsessystemet
- Ensomhed
- Samfundsdeltagelse
- Uddannelsesvalg

---

¹ SFI 2015, *Forberedende tilbud og overgang til ungdomsuddannelser*

² Epinion 2015, *Desk research af danske studier om restgruppen*

³ Arbejderbevægelsens Erhvervsråd 2016, *Fagligt svage unge har svært ved at få en uddannelse efter grundskolen*

⁴ DEA 2016, Notat: *Forlist, men ikke fortabt*

⁵ Rockwool Fondens Forskningsenhed 2016, *Den økonomisk gevinst ved at inkludere de udsatte unge*

⁶ Rådet for Ungdomsuddannelser 2015, *Anbefalinger til ministeren om forberedende tilbud*

⁷ Populationen er defineret på baggrund af et dataudtræk fra ungedatabasen (STIL)

- Økonomiske incitamenter

Resultaterne af indeværende undersøgelse beskrives mere indgående nedenfor. Endvidere bidrager analysens hovedobservationer, sammen med hovedobservationer fra den samlede analyses øvrige delanalyser, til at danne baggrund for en række pejlemærker og løftestænger. Disse fremgår i dokumentet *Hovedobservationer, pejlemærker og løftestænger*, og er endvidere overordnet beskrevet i *ledelsesresumet*. Endelig indgår en række af resultaterne fra indeværende delanalyse af de unge til at kvalificere og nuancere de baggrundslides, som understøtter analysens hovedobservationer, jf. *appendix – understøttende baggrundsmateriale*.

Undersøgelsen er gennemført med postal invitation og telefonisk opfølgning. Og der blev indsamlet 1005 interview i perioden 24. august – 14. september 2016.

I det følgende kapitel 2 beskrives undersøgelsens hovedresultater. Kapitel 3 er et appendix bestående af en metodebeskrivelse, frekvenstabeller for alle spørgsmål i undersøgelsen samt kryds på køn, alder, region og igangværende uddannelse.

2. HOVEDRESULTATER

Ca. 1000 unge i alderen 15-24 år, som ikke har gennemført en ungdomsuddannelse og som har deltaget i et forberedende tilbud inden for det seneste år har gennemført nærværende undersøgelsen. Det giver et solidt grundlag for at konkludere på undersøgelsens fokusområder. På baggrund af ungeundersøgelsen konkluderes følgende:

- 51 % af de unge som har haft deltids- eller fuldtidsarbejde i mere end 12 måneder har fået mere lyst til at tage en uddannelse. Omvendt viser analyserne også, at unge som har arbejdet i en kortere eller længere periode har en lavere uddannelsesmotivation end unge som ikke har arbejdet.
- 45 % af de unge i undersøgelsen svarer, at de i høj eller nogen grad har følt sig presset til at tage en uddannelse. 35 % synes, at de i perioder har spildt tid på at tage en uddannelse.
- De unges motivation for at tage en uddannelse påvirkes i høj grad af deres erfaringer med det sociale i grundskolen. Relevans i uddannelsen er væsentligt for de unge. At man kan bruge det man lærer til noget og at man oplever, at der noget man rent faktisk er god til motiverer både de unge som aktuelt er motiveret for uddannelse og dem der ikke er.
- Selv om brugen af de forskellige vejledningsformer varierer meget, varierer de unges opfattelse af hvor meget vejledningen har hjulpet dem ikke væsentligt.
- Halvdelen af de unge mener, at uddannelsessystemet er svært at overskue. Der er ikke væsentlig forskel på unge som har modtaget vejledning og unge som ikke har. Særligt de unge i aldersgruppen 18-24 år mener, at uddannelsessystemet er svært at overskue.
- Ensomhed nævnes ofte, som et problem blandt udsatte unge, herunder blandt unge i forberedende tilbud. Analysen viser, at 29 % i høj eller nogen grad er ensomme, samt at ensomhed har en negativ sammenhæng med motivation for at tage en uddannelse. De ensomme unge har endvidere et dårligere overblik om uddannelsessystemet og over deres egne uddannelsesmuligheder. Ensomme har typisk også haft dårlige sociale erfaring fra grundskolen.
- Forældrene har den største betydning for de unges uddannelsesvalg. Herefter kommer venner, lærer og ældre søskende. Kvinderne inddrager generelt flere personer i beslutningen om valg af uddannelse sammenlignet med mændene. Kun 26 % af forældrene anbefaler direkte en uddannelse til deres barn.
- De tre vigtigste kriterier for valg af uddannelse er, at uddannelsen interesserer mig, at uddannelsen giver gode muligheder for at få et arbejde bagefter og, at jeg føler mig sikker på at gennemføre uddannelsen. Der er dog en række interessante forskelle mellem 15-17 årige og 18-24 årige, hvor forsørgelsen (og det at kunne få det til at hænge sammen) spiller en større rolle for de unge over 18 år i forhold til at vælge en uddannelse.
- Et gennemført surveyeksperimentet viser en klar tendens til, at unges uddannelsesvalg påvirkes af forsørgelsesgrundlaget på uddannelsen sådan at sandsynligheden for at vælge en given uddannelse stiger, hvis støtten på forsørgelsen under uddannelse stiger.

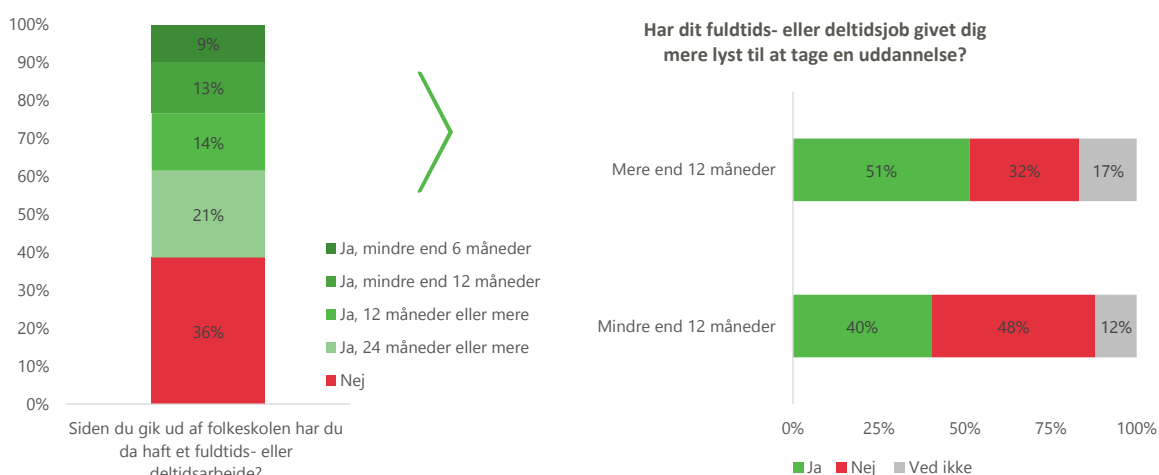
2.1 BETYDNINGEN AF ARBEJDE

En væsentlige hypotese som testes i forbindelse med ungeundersøgelsen er betydningen af deltids- og fuldtidsarbejde i en længere periode for lysten til at tage en uddannelse. **Analyserne viser, at 51 % af de unge som har haft deltids- eller fuldtidsarbejde i mere end 12 måneder har fået mere lyst til at tage en uddannelse, mens 32 % ikke har fået mere lyst.** For unge som har arbejdet mindre end 12 måneder er denne sammenhæng svagere, idet 40 % har fået mere lyst til uddannelse, mens 48 % ikke har. Resultaterne tyder således på, at arbejde kan bidrage til at motivere unge til at tage en uddannelse.

Omvendt viser analyserne også, at der blandt unge som har arbejdet i en kortere eller længere periode har en lavere uddannelsesmotivation end unge som ikke har arbejdet. Ligeledes viser resultaterne at andelen, som ikke er motiveret for uddannelse er større blandt unge, der har arbejder mere end 12 måneder (25%) end blandt unge som har arbejde mindre en 12 måneder (18%).

Figur 1. Betydning af beskæftigelse på del- eller fuldtid for lysten til at tage en uddannelse

ARBEJDE PÅ DELTID ELLER FULDTID GIVER DE UNGE MERE LYST TIL AT TAG EN UDDANNELSE OG LYSTEN STIGER MED ANSÆTTELSENS LÆNGDE

Note: Denne analyse omfatter de 18-24 årige

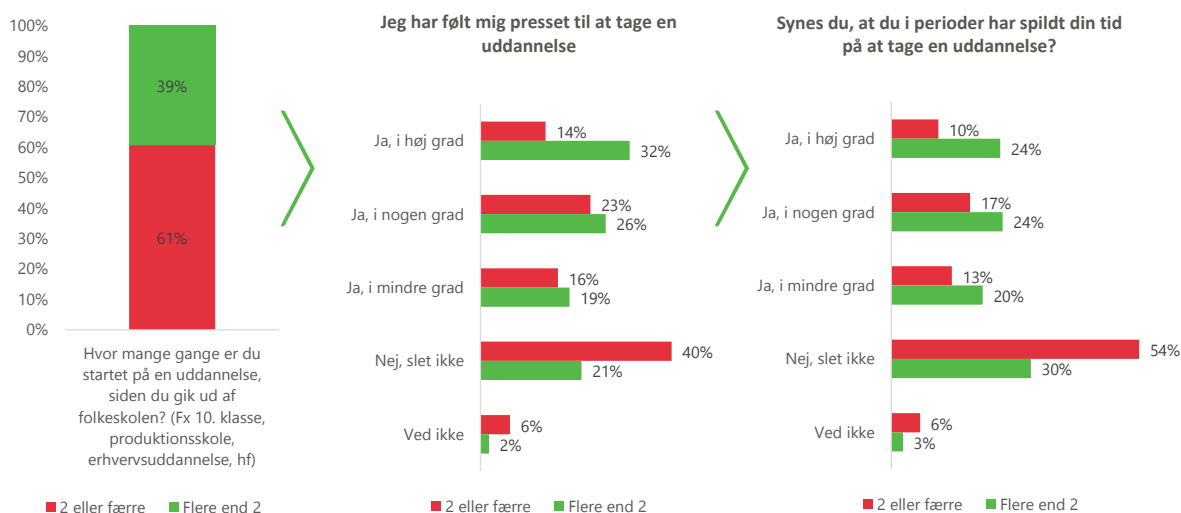
2.2 UDDANNELSESHISTORIK

45 % af de unge i undersøgelsen svarer, at de i høj eller nogen grad har følt sig presset til at tage en uddannelse. **35 % synes, at de i perioder har spildt tid på at tage en uddannelse.** Der er ikke overraskende en høj grad af samvariation i svarene på disse to spørgsmål.

Analysen viser, at det særligt er de unge som har været i mere end to uddannelsesforløb, som har følt sig presset til at tage en uddannelse, og som i perioder har spildt deres tid på at tage en uddannelse.

Figur 2. Unges oplevelse af deres uddannelsesforløb

SÆRLIGT UNGE MED MANGE UDDANNELSESFORLØB FØLER AT DE ER BLEVET PRESSET TIL AT TAGER EN UDDANNELSE OG AT DE HAR SPILDT DERES TID

2.3 MOTIVATION

Der findes mange tilgange til målingen af motivation. I nærværende analyse fokuseres der på hvad der driver de unges motivation.

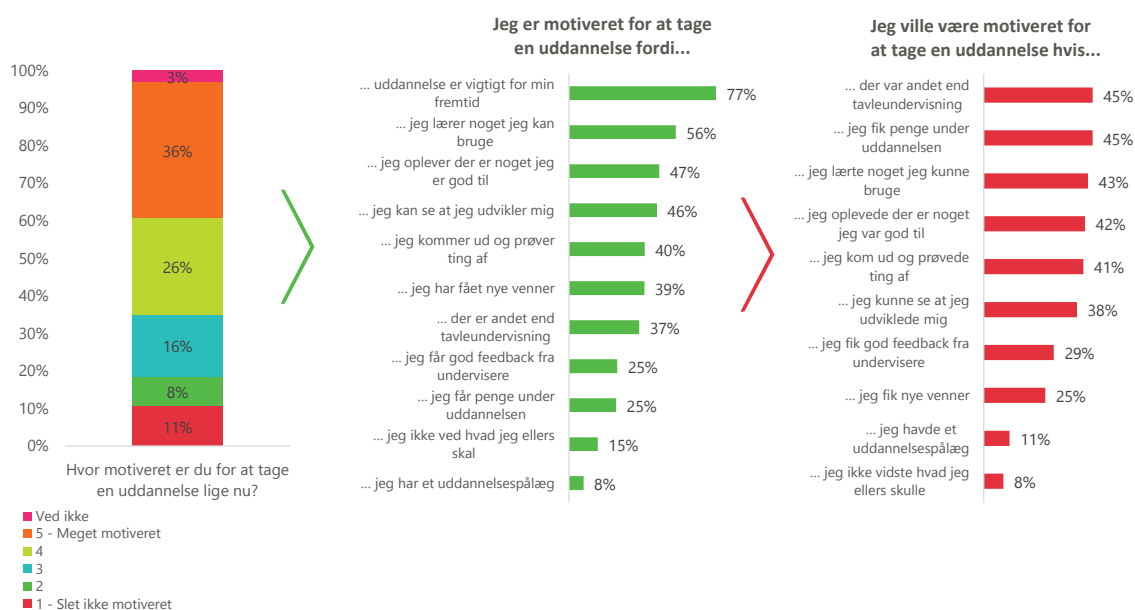
Som udgangspunkt er **unge med dårlige skoleerfaringer fra folkeskolen mindre motiverede for uddannelse** end unge med gode skoleerfaringer. **Motivationen påvirkes især negativt af dårlige skoleerfaring i forhold til det sociale.**

Unge, som er motiveret for at tage en uddannelse lige nu, svarer, at de er motiverede fordi uddannelse er vigtigt for deres fremtid (77%), og fordi de lærer noget de kan bruge (56%). De svarer endvidere, at de er motiverede fordi de oplever, at der er noget de er gode til (47%), at de kan se, at de udvikler sig (46%), og kommer ud og prøver ting af (40%).

Unge, som ikke er motiveret for at tage en uddannelse lige nu, svarer, at de ville være motiveret hvis der var andet end tavleundervisning (45%) og hvis de fik penge under uddannelsen (45%). Andre svarer, at de ville være motiveret hvis de oplevede, at de lærte noget de kunne bruge (43%), at de oplever at være gode til noget (42%), og hvis de kom ud og prøvede ting af (41%).

Figur 3. Uddannelsesmotivation og forhold til motiverer de motiverede og ikke motiverede

UDDANNELSESMOTIVATIONEN ER GENERELT HØJ BLANDT DE UNGE

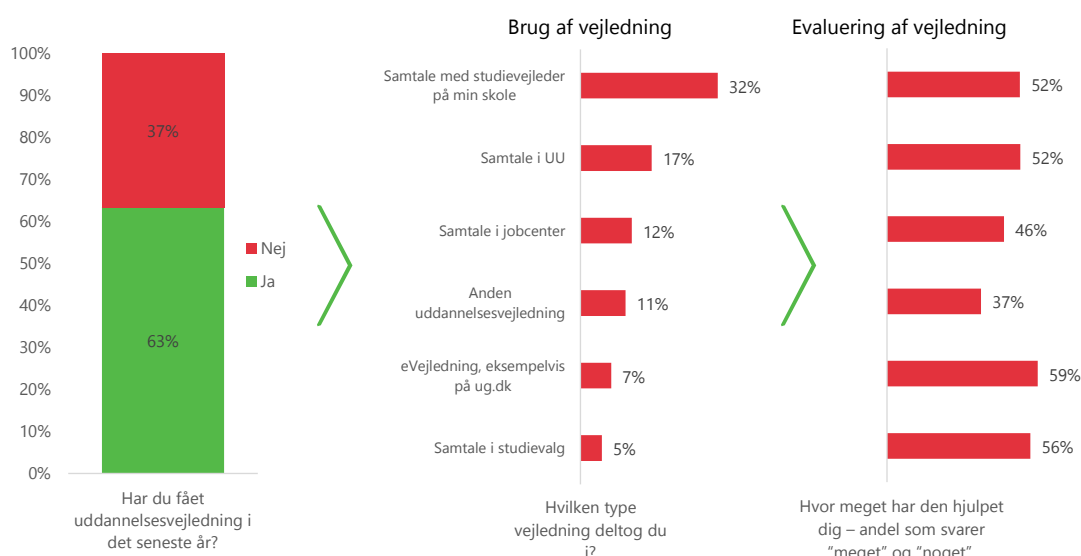
2.4 VEJLEDNING

Selv om brugen af de forskellige vejledningsformer varierer meget, varierer de unges opfattelse af hvor meget vejledningen har hjulpet dem ikke væsentligt. Digital vejledning og mere personlig vejledning vurderes således ikke forskelligt, men bruges formentligt også forskelligt i forhold til hvilket behov den unge har.

63 % af de unge har efter eget udsagn fået vejledning det seneste år, mens 37 % ikke har modtaget vejledning. Hovedparten har fået vejledning af studievejlederen på den skole, hvor de gik, mens øvrige har fået vejledning i UU (17%), jobcenteret (12%), eVejledning (7%), studievalg (5%) eller andre steder (11%). **De unges vurdering af om vejledningen har hjulpet dem meget eller noget varierer ikke væsentligt på tværs af vejledningstilbudene**, dog evalueres vejledningen fra jobcenteret og anden uddannelsesvejledning lidt lavere end de øvrige vejledningsformer.

Figur 4. Brug af vejledning og vurdering af om det har hjulpet

67 % HAR FÅET VEJLEDNING DET SENESTE ÅR, HVILKET PRIMÆRT AT SKET GENNEM STUDIEVEJLEDEREN PÅ SKOLEN

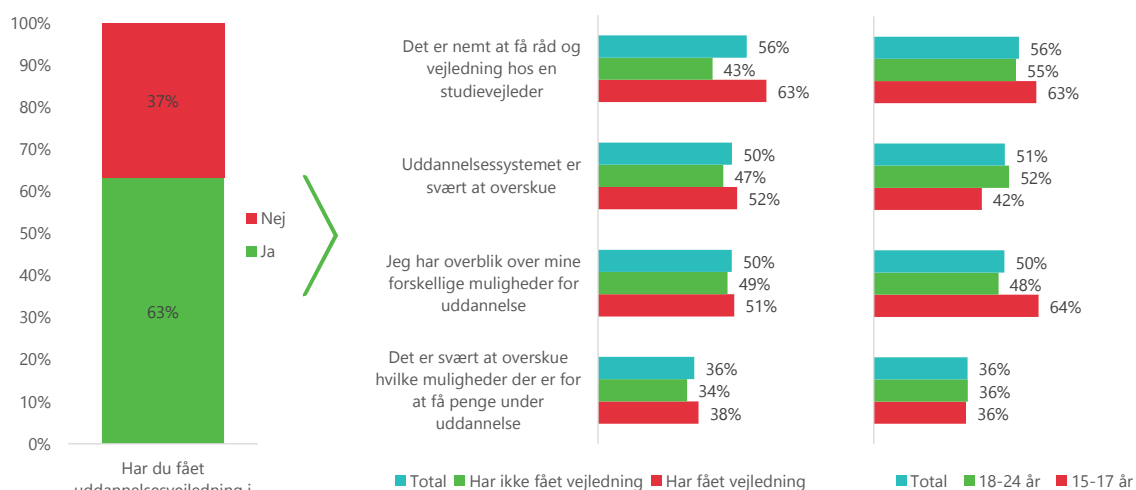
2.5 OVERBLIK OVER UDDANNELSESSYSTEMET

De unges overblik over uddannelsessystemet afhænger kun i mindre grad af om de har fået vejledning eller ej, derimod synes alder at have betydning. Overblikket over uddannelsessystemet er væsentligt i forbindelse med nærværende undersøgelse, fordi det er forudsætningen for at den unge selvstændigt kan tage oplyst uddannelsesvalg.

Halvdelen (50%) af de unge mener, at uddannelsessystemet er svært at overskue. Det er dog i højere grad tilfældet for de 18-24 årige end for de 15-17 årige. Samme tendens ses i forhold til at kende sine egne muligheder i uddannelsessystemet, hvor 64 % af de 15-17 årige mener, at de har et godt overblik, mens det er tilfældet for 48 % af de 18-24 årige. Endelig er ca. 1/3 af de unge, som svarer, at det er svært at overskue hvilke muligheder der er for at få penge under uddannelse.

Figur 5. De unges overblik over uddannelsessystemet

DE UNGES OVERBLIK OVER UDDANNELSESSYSTEMET AFHÆNGER KUN I MINDRE GRAF AF OM DE HAR FÅET VEJLEDNING ELLER EJ

Note: Grafen til højre viser andelen som er helt enig eller enig i udsagnet.

2.6 ENSOMHED

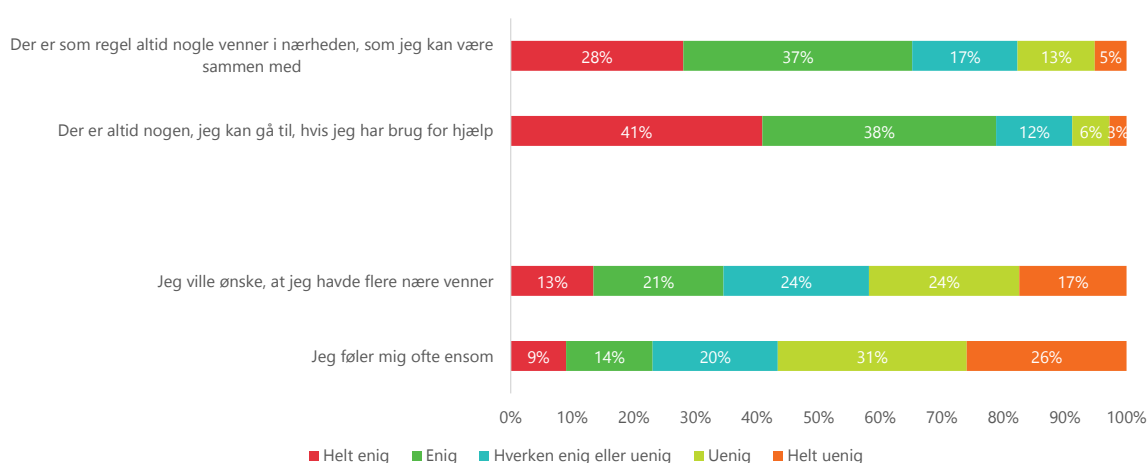
Ensomhed er et stort problem blandt udsatte unge. I forbindelse med de casebesøg der er gennemført i forbindelse med nærværende analyse har mange af informanterne netop fremhævet ensomhed blandt deltagerne i forberedende tilbud, som en væsentlig udfordring. Ensomhed er afdækket på baggrund af fire spørgsmål fra European Social Survey. Besvareleserne er præsenteret nedenfor. Læseren bør være opmærksom på, at retningen i spørgsmålsformuleringen er forskellig i de øverste og nederste spørgsmål.

Analysen af besvarelsene viser, at **7 % kan betegnes som ensomme, mens yderligere 22 % er ensomme i nogen grad. De 71 % er ikke ensomme.**⁸ Gruppen af ensomme unge er blandt andet kendetegnet ved dårlige faglige erfaringer i folkeskolen, men særligt dårlige sociale erfaringer.

Analysen viser endvidere, at de **ensomme unge er væsentligt mindre motiverede** for at tage en uddannelse end unge som ikke er ensomme, samt at de **ensomme unge har et langt dårligere overblik over uddannelsessystemet og deres egne uddannelsesmuligheder end andre unge.**

Figur 6. Ensomhed blandt unge

ENSOMHED KAN VÆRE ET PROBLEM FOR ET STORT MINDRETAL AF DE UNGE

⁸ Vurderingen af ensomhed sker på baggrund af et additivt indeks. Indekset består af besvarelsene på de fire spørgsmål og går fra 4 til 20. Personen med indekseværdi 4 svarer lavest muligt på alle fire spørgsmål. 7 % har indekseværdien 8 eller mindre og defineres som ensomme. 22 % har indekseværdien 9-12 og defineres som ensomme i nogen grad.

2.7 SAMFUNDSDELTADELSE

Et vigtigt element i ungeundersøgelsen er, at afdække de **unges samfundsdeltagelse**. Undersøgelsen viser, at:

- 33 % er medlem af en forening, fx en idrætsforening, politisk parti, fagforening mv.
- 28 % har været engageret i frivilligt arbejde og/eller foreningsarbejde inden for det seneste år
- 52 % ser nyheder i TV mindst en gang om ugen
- 24 % læser trykt avis mindst en gang om ugen
- 59 % af de unge i alderen 18-24 år stemte ved folketingsvalget den 18. juni 2015

De unges samfundsdeltagelse ligger på niveau med andre unge i samme aldersgruppe.

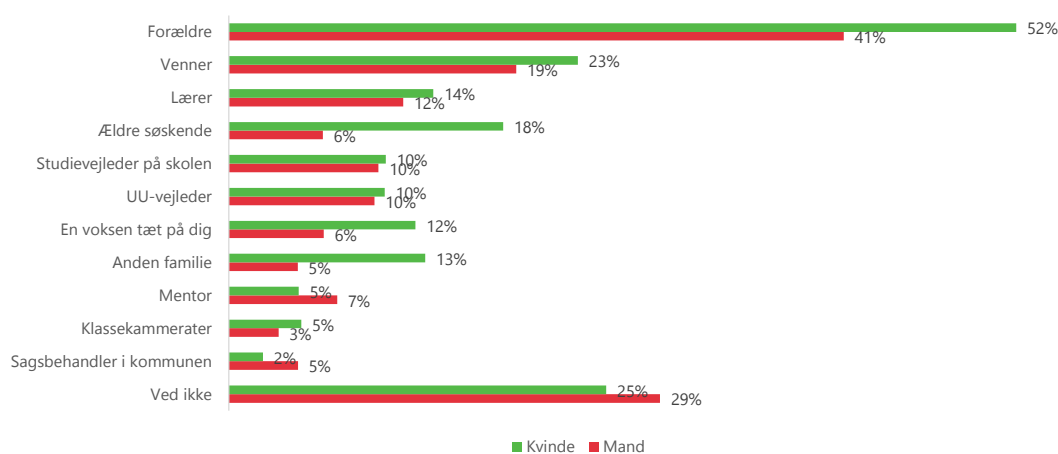
2.8 UDDANNELSESVALG

Uddannelsesvalget ansues i det nedenstående fra to vinkler. Hvilke personer har betydning for den unges uddannelsesvalg og hvordan rangerer den unge forskellige forhold, som har betydning for uddannelsesvalget.

De unge er således blevet spurgt hvilke personer, der har størst betydning for deres uddannelsesvalg. Besvarelserne viser ikke overraskende, at **forældrene har den største betydning** og herefter kommer venner, lærer og ældre søskende. Besvarelserne viser endvidere, at kvinderne generelt inddrager flere personer i beslutningen om valg af uddannelse sammenlignet med mændene. Det vil sige, at **kvinderne i højere grad bruger deres netværk til at spare med** om denne problemstilling. En lige stor andel mænd og kvinder tillægger uu-vejleder og studievejleder på skolen en stor betydning.

Figur 7. Personer som har størst betydning for uddannelsesvalget

FORÆLDRENE HAR STOR BETYDNING FOR DE UNGES UDDANNELSESVALG OG KVINDERNE INDDRAGER GENERELT FLERE MENNESKER I VALGET

I figuren nedenfor rapporteres de unges rangering af forskellige kriterier, som ligger til grund for deres uddannelsesvalg. Der er gennemført en såkaldt MaxDiff analyse for at afdække rangeringen.

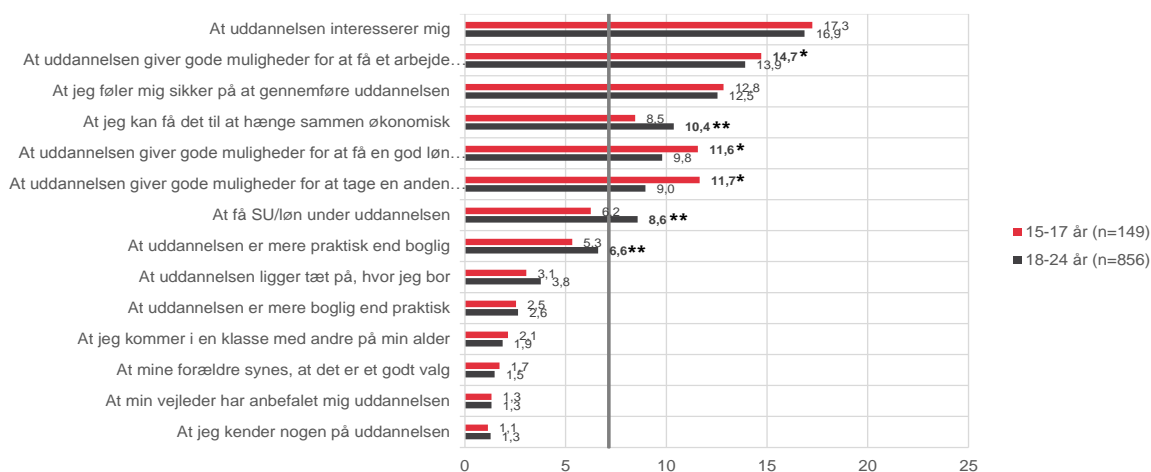
De unge er blevet spurgt "Hvilket af følgende kriterier er mest vigtig, og hvilket er mindst vigtig for dit valg af uddannelse". Herefter er de tolv gange blevet præsenteret for fire kriterier, hvor de skulle angive hvilken, der var "mindst vigtig" og "mest vigtig". Med udgangspunkt i deres besvarelser er rangeringen beregnet, så man kan fortolke kriteriernes relative vigtighed. Et kriterium som har værdien 8 er altså dobbelt så vigtigt som et kriterium med værdien 4. Netop dette, at metoden giver mulighed for foretage en relativ rangering af kriterierne for uddannelsesvalg er nyt i forhold til de undersøgelser af samme emne, som er gennemført tidligere. Figuren nedenfor viser denne rangering opdelt på aldersgrupper.

Analysen viser, at de tre vigtigste kriterier for valg af uddannelse er, at **uddannelsen interesserer mig, at uddannelsen giver gode muligheder for at få et arbejde bagefter og, at jeg føler mig sikker på at gennemføre uddannelsen. De tre mindst vigtige forhold er, at jeg kender nogle på uddannelsen, at min vejleder har anbefalet mig uddannelsen og at mine forældre synes at det er et godt valg.** Denne rangering af de mest vigtige og mindst vigtige kriterier for uddannelsesvalg ligner i høj grad forældrene vurdering af samme spørgsmål (se notat om forældreundersøgelsen). Umiddelbart kan det synes modstridende, at forældrene har størst betydning for uddannelsesvalget (jf. figuren ovenfor) samtidig med at det tillægges en lille betydning, hvad mine forældre synes er et godt valg. Det er dog ikke nødvendigvis tilfældet. Analysen viser, at forældrenes holdning til om en uddannelse er et godt valg har en lille vægt relativt til de andre kriterier i undersøgelsen. Forældrene indflydelse og betydning for uddannelsesvalget kan ske på mange måder, eksempelvis ved at gå med til arrangementer på uddannelsesinstitutioner, diskutere uddannelsesvalget med den unge etc. **Faktisk er det kun 26 % af forældrene, som direkte har anbefalet en uddannelse til deres barn** (jf. notat om forældreundersøgelsen).

Der er ligeledes en række interessante **forskelle mellem de 15-17 årige og de 18-24 årige.** De 15-17 årige lægger mere vægt på, at uddannelsen giver gode muligheder for at få et job bagefter, at uddannelsen giver gode muligheder for at få god løn og at uddannelsen giver gode muligheder for at tage en anden uddannelse. De 18-24 årige lægger derimod mere vægt på, at jeg kan få det til at hænge sammen økonomisk, at jeg får lån/SU under uddannelsen og at uddannelsen er mere praktisk end boglig. **Forsørgelsen spiller altså en større rolle for de unge over 18 år i forhold til at vælge en uddannelse .**

Figur 8. Rangering af kriterier for uddannelsesvalg ved brug af MaxDiff. Forskel ml. unge i aldersgrupperne 15-17 og 18-24

UNGES RANGERING AF KRITERIER FOR UDDANNELSESVALG

Note: * Unge mellem 15 og 17 prioriterer dette højere end unge mellem 18 og 24.
 ** Unge mellem 18 og 24 prioriterer dette højere end unge mellem 15 og 17.

2.9 ØKONOMISKE INCITAMENTER

En central del af analysen af styring og incitamenter indebærer at analysere betydningen af økonomiske incitamenter. I forbindelse med nærværende ungeundersøgelse er der gennemført et surveyeksperiment, for at afdække hvilken betydning økonomiske incitamenter har for unges valg af uddannelse. Det er så vidt vides ikke afdækket tidligere i dansk sammenhæng. At afdække betydningen af økonomiske incitamenter ved at adspørge respondenten direkte kan være forbundet med validitetsproblemer. Surveyeksperimentet tillader os derimod, at afdække betydningen af økonomiske incitamenter indirekte. Faktisk er respondenten slet ikke klar over at vedkommende er en del af et eksperiment, og det indflyder derfor ikke på respondentens besvarelse.

Eksperimentet består i, at den unge præsenteres for en ny fiktiv uddannelse samt en information om forsørgelse under uddannelsen (se beskrivelsen i figuren nedenfor). Respondenterne inddeles tilfældigt i tre grupper, hvor den første gruppe præsenteres for uddannelsen uden information om forsørgelse (kontrolgruppe), den anden gruppe præsenteres for uddannelsen med en månedlig forsørgelse på 1.280 kr. (indsatsgruppe 1) og den tredje gruppe præsenteres for uddannelsen med en månedlig forsørgelse på 5.080 kr. (indsatsgruppe 2). Der er således kun variation på størrelsen af forsørgelsen. På baggrund af beskrivelsen (inkl. forsørgelse) skal den unge svare på, hvor sandsynligt det er, at han eller hun ville have valgt uddannelsen. Ideen er, at en eventuel forskel i grad af anbefaling så kan tilskrives størrelsen på forsørgelsen.

På baggrund af eksperimentet kan det således konstateres om størrelsen på forsørgelse under uddannelse kan have betydning for unges uddannelsesvalg. Eksperimentet kan således give en indikation vedrørende effekten af økonomiske incitamenter. Den indledende tekst har følgende ordlyd: "Der arbejdes i øjeblikket med at lave en ny uddannelse, som kan vælges af unge som har gennemført 9. eller 10. klasse. Uddannelsen varer 1 år, og formålet med uddannelsen er at gøre unge klar til at starte på en ungdomsuddannelse. Undervisningen skal foregå på hold, og det er muligt at

arbejde med de fag, hvor man har behov for at blive bedre. Ideen er, at der højst må være en afstand på 10 minutter i bus til uddannelsesstedet. Alle elever modtager et månedligt beløb på [Ingen oplysning / 1.280 kr. / 5.080 kr.]. Hvis denne uddannelse havde eksisteret da du gik ud af 9. eller 10. klasse, hvor sandsynligt er det så, at du ville vælge den uddannelse?”

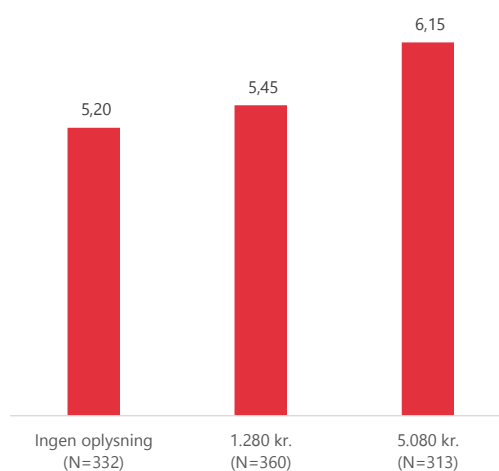
Eksperimentet viser en klar tendens til, at unges uddannelsesvalg påvirkes af forsørgelsesgrundlaget på uddannelsen. Når størrelsen på forsørgelsen ikke oplyses er sandsynligheden for at vælge uddannelsen på en skala fra 0 til 10 på 5,20 i gennemsnit, mens den er 5,45 og 6,15 ved et forsørgelsesgrundlag på hhv. 1.280 kr. og 5.080 kr. per måned. Forskellen mellem de to gennemsnit (5,20 og 6,15) er signifikant med et 95 % konfidensinterval. Det vil med andre ord sige, at unge er mere tilbøjelige til at vælge en uddannelse (med ovenstående beskrivelse), hvis de bliver oplyst om at de vil modtage 5.080 kr. per måned end hvis de ikke bliver oplyst om deres forsørgelsesgrundlag under uddannelsen.

Figur 9. Analyse af betydningen af økonomiske incitamenter for uddannelsesvalg ved brug af surveyeksperiment

AFDÆKNING AF HVAD PENGE UNDER UDDANNELSE BETYDER FOR UNGES UDDANNELSESVALG

Der arbejdes i øjeblikket med at lave en ny uddannelse, som kan vælges af unge som har gennemført 9. eller 10. klasse. Uddannelsen varer 1 år, og formålet med uddannelsen er at gøre unge klar til at starte på en ungdomsuddannelse. Undervisningen skal foregå på hold, og det er muligt at arbejde med de fag, hvor man har behov for at blive bedre. Ideen er, at der højst må være en afstand på 10 minutter i bus til uddannelsesstedet. Alle elever modtager et månedligt beløb på [Ingen oplysning / 1.280 kr. / 5.080 kr.]. Hvis denne uddannelse havde eksisteret da du gik ud af 9. eller 10. klasse, hvor sandsynligt er det så, at du ville vælge den uddannelse?

10 – Meget sandsynligt
9
8
7
6
5
4
3
2
1
0 – Helt usandsynligt

Note: Der er gennemført et surveyeksperiment, hvor de unge tilfældigt præsenteres for en beskrivelse af en fiktiv ny uddannelse. På baggrund af beskrivelsen skal de unge vurdere sandsynligheden for at de ville vælge uddannelsen. Der er tre versioner af beskrivelse, som udelukkende varierer i forhold til størrelsen på den månedlige ydelse som man modtager under uddannelsen. Tildelingen af de tre versioner sker tilfældigt og hver respondent ser kun en version.

3. METODEBESKRIVELSE

Dataindsamlingsdesign

Målgruppen for denne undersøgelse er typisk vanskelig at komme i kontakt med. Derfor er dataindsamlingsdesignet også forholdsvis intensivt. Dataindsamling blev foretaget i perioden 24. august – 14. september 2016. Den 24. august blev der sendt 5.000 postale invitationer til unge i alderen 15-24 år. Den postale invitation har typisk en god effekt fordi unge (og andre aldersgrupper) ikke modtager ret mange brev længere. Endvidere viser tidligere erfaring, at brevet særligt er godt for de helt unge, som fortsat bor hjemme hos mor og far, fordi de minder den unge om at svare når de ser brevet. Ud fra en telefonnummerberigning blev der foretaget telefoniske påmindelser i perioden 29. august – 14. september, hvor de unge enten kunne få tilsendt invitationen på mail eller besvare spørgeskemaet telefonisk.

Population og stikprøve

STIL leverede et statusudtræk fra ungedatabasen. Fra dette udtræk blev der udvalgt en population på 118.821 unge baseret på følgende udvælgelseskriterium: (1) Unge i alderen 15-24 år som (2) ikke har en ungdomsuddannelse og som (3) har været i et forberedende tilbud i perioden 30. juni 2015 – 30. april 2016. Af denne population er der trukket en stikprøve på 5.000 personer. For at sikre tilstrækkelig udsagnskraft blev der udtrukket en stratificeret stikprøve på 2.500 unge i alderen 15-17 år og 2.500 unge i alderen 18-24 år. Undersøgelsen er repræsentativ for unge mellem 15 og 24 år, som ikke har en ungdomsuddannelse og som har været i forberedende tilbud det seneste år.

Køn og alder	Population	Stikprøve
Mand 15-17 år	9.008	1.226
Mand 18-24 år	58.067	1.340
Kvinde 15-17 år	8.624	1.274
Kvinde 18-24 år	43.122	1.160
Total	118.821	5.000

Svarprocent

Nedenstående tabel viser den opnåede svarprocent opdelt på køn og alder:

Køn og alder	Stikprøve	Besvarelser	Svarprocent
Mand 15-17 år	1.226	269	21,9%
Mand 18-24 år	1.340	180	13,4%
Kvinde 15-17 år	1.274	363	28,5%
Kvinde 18-24 år	1.160	193	16,6%
Total	5.000	1.005	20,1%

Vægtning

Nedenstående tabel viser fordelingen på køn og alder i populationen og surveyen:

Køn og alder	Populationsfordeling	Svarfordeling	Vægt
Mand 15-17 år	7,6%	26,8%	0,28
Mand 18-24 år	48,9%	17,9%	2,73
Kvinde 15-17 år	7,3%	36,1%	0,20
Kvinde 18-24 år	36,3%	19,2%	1,89

4. APPENDIX